

Az Európai Bizottság 2025. június 17-én rendeletalkotásra irányuló javaslatot tett közzé,¹ amellyel 2028. január 1-jétől véglegesen be akarja tiltani az olcsó orosz gáz és kőolaj behozatalát az Európai Unióba. A bizottság ezzel olyan elvakultságról tesz tanúbizonyságot, amely közömbös nemcsak a tagállamok függetlensége, de általánosságban az európai emberek és az európai vállalkozások vitális érdekei iránt is. Ha a javaslatból elfogadott rendelet lesz, az az Európa gazdasági motorját képező német ipar végét fogja elhozni, télen fűtetlen lakásokban vacogó európaiakat és a kontinens végleges leszakadását a világ gazdagabb régióitól. Ez azonban nem történhet meg, ha a rendeletalkotásért felelős uniós intézmények (az Európai Parlament [EP], illetve az Európai Unió Tanácsa [EUT]) és az Európai Unió Bírósága (EUB) közül csak egy is akad, amely tiszteletben tartja az Európai Unióról szóló szerződésben (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) lefektetett alapszabályokat.

Ugyanis – amint arra a Szuverenitásvédelmi Hivatal 2025. május 29-ei közleményében figyelmeztetett – az Európai Bizottság csak törvénytelen eszközökkel tudja átvinni az akaratát az uniós intézményrendszeren.² Az EUMSZ 194. cikkének (2) bekezdése ugyanis kétséget nem tűrően leszögezi, hogy az európai uniós energiapolitika körében elfogadott intézkedések „*nem befolyásolhatják a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatják a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét*”. Más szóval **az Európai Unió alapítása-kor a tagállamok nem korlátozták a saját szuverenitásukat az energiapolitika területén, nem adtak át olyan hatáskört az EU-nak, amely alapján az megtilthatná bármilyen forrásból származó energiahordozók behozatalát**. Emiatt az EUT és az EP – uniós hatáskör hiányában – nem hozhat meg a bizottság mostani javaslatának megfelelő rendeletet. Ha mégis ezt tenné, az EUMSZ 263. cikke alapján bármely tagállam, valamint az orosz gáz-, illetve olajszállítások leállítása által közvetlenül érintett bármely természetes vagy jogi személy keresetet indíthat a bíróságnál a rendelet megsemmisítése iránt. Amennyiben a bíróság komolyan veszi az uniós alapító szerződések rendelkezéseit és saját eddigi gyakorlatát, a bizottság által indítványozott rendelet megsemmisítése borítékolható.

Az Európai Bizottság természetesen tisztában van azzal, hogy nincs valós jogi lehetőség az orosz energiaforrások betiltására a tagállamok megkerülésével. Ezért gátlástalan szemfényvesztésbe fogott az uniós intézmények és a közvélemény megvezetése céljából. Egyrészt a nyilvánvalóan az energiapolitika területéhez tartozó szankciót cinikus módon kereskedelempolitikai intézkedésként igyekszik feltüntetni. Másrészt azt a hazugságot szándékozik elhitetni, hogy a tagállamok már évekkel ezelőtt megállapodtak az orosz gáz és olaj kivezetéséről.

1 Lásd COM(2025) 828 final azonosítójú rendeletalkotási javaslat. Forrás: www.energy.ec.europa.eu/document/download/42ced477-ea11-4d50-a269-5a581128a761_en?filename=Proposal%20for%20a%20Regulation.pdf

2 Forrás: www.szuverenitasvedelmi hivatal.hu/dokumentumok/Jogserto-modon-lehetetlenitene-el-Brusszel-az-olcso-gaz-behozatalat.pdf

A brüsszeli szemfényvesztés egyik eleme, hogy a bizottság az importtilalmat az uniós hatáskörű közös kereskedelempolitika keretébe tartozó intézkedésnek álcázza. Ez esetben ugyanis az EUMSZ 207. cikkének (2) bekezdése alapján rendes jogalkotási eljárásban – tagállami vétőjog nélkül – lenne meghozható a korlátozás. Már a május 29-ei közleményünkben jeleztük, hogy ez a trükk miért nem működhet: *„az Európai Unió Bíróságának [...] egyértelmű és következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy a közösségi jogi aktusok megalkotása során a szabályozás céljához leginkább igazodó jogalapot kell megválasztani. Vagyis a tagállamok energiaforrások közötti választásának jogát korlátozó intézkedés nem állítható be a kereskedelempolitika eszközeként”.*

A bizottság most előterjesztett javaslatának valójában semmi köze nincs a közös uniós kereskedelempolitikához: az erre való hivatkozás csak olcsó blöff. A csalárd módon jogalapként megjelölt EUMSZ 207. cikk (2) bekezdése ugyanis nem választható el a közös kereskedelempolitika lényegét és célját meghatározó EUMSZ 206. cikktől, amely így szól: *„az unió a közös érdeknek megfelelően hozzájárul a világkereskedelem harmonikus fejlődéséhez, a nemzetközi kereskedelemre és a külföldi közvetlen befektetésekre vonatkozó korlátozások fokozatos megszüntetéséhez és a vám- és egyéb akadályok csökkentéséhez”.* Ez egybehangzik a szerződéskötő államoknak az EUMSZ preambulumban rögzített óhajával, hogy *„közös kereskedelempolitika segítségével hozzájáruljanak a nemzetközi kereskedelemben érvényesülő korlátozások fokozatos megszüntetéséhez”.*

A bizottság rendelettervezete nyilván azért hallgat szakmaiatlan módon az EUMSZ 206. cikkéről, mert azonnal lelepleződne: a közös uniós kereskedelempolitika a kereskedelmi kapcsolatoknak nem a lerombolására, hanem az építésére szolgál, így nem képezheti az orosz energiahordozók kitiltásának jogalapját. Ezt erősíti az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlata, amely szerint *„valamely uniós jogi aktus csak akkor tartozik a közös kereskedelempolitikára vonatkozó kizárólagos hatáskörbe, ha kifejezetten a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat érinti, már amennyiben a célja e kapcsolatok előmozdítása, elősegítése vagy szabályozása”* (lásd 2013. július 18-ai Daiichi Sankyo – Sanofi-Aventis Deutschland-ítélet, C-414/11, EU:C:2013:520, 51. pont). **Nyilvánvaló, hogy az Oroszországgal az energiahordozók terén a hetvenes évek óta fennálló kereskedelmi kapcsolat azonnali és teljes felszámolása nem tekinthető úgy, mint a „nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok előmozdítása”.**

Bár a bizottság rendelettervezete hosszasan magyarázza, hogy miért kellene betiltani az orosz gázt és olajat, a felhozott érvek egyike sem alkalmas annak alátámasztására, hogy az unió meghozhatna ilyen döntést a közös kereskedelempolitika keretében. Árulkodó, hogy a dokumentumban 108 alkalommal fordul elő az energia kifejezés, a kereskedelem szó pedig csak 22-szer. Az érdemi tartalomra alapozott elemzés még ennél is rosszabb képet ad: **a bizottság magyarázatából egyértelműen kiderül, hogy valójában a tagállamok energiámixéből akarják kitiltani az orosz forrásokat, külpolitikai indokokra, valamint az unió gazdasági és biztonsági érdekeire – vagyis kivétel nélkül egyhangú tanácsi határozathozatalt megkövetelő területekre – hivatkozva.** Arról viszont egy szó sem esik, hogy a Brüsszel által szorgalmazott tilalom milyen kereskedelempolitikai célokat mozdítana elő.

Szintén nem felel meg a jogi-szakmai elvárások minimumának sem, hogy a bizottság az EUMSZ 207. cikkére anélkül hivatkozik, hogy felhívna annak (6) bekezdését, amely tiltja az unió és a tagállamok közötti hatáskörök elhatárolását sértő uniós jogalkotást. Persze a bizottság nyilván azért hallgatja el ezt a rendelkezést, mert egyértelművé válik belőle, hogy még a közös uniós kereskedelempolitika köntösébe öltöztetve sem vezethető be a tagállamok – az EUMSZ 194. cikk (2) bekezdésében biztosított – energiaszuverenitását sértő energiabehozatali tilalom. **Az unió ugyanis a technokrata brüsszeli elgondolással ellentétben nem mindenható: az EUSZ 5. cikke alapján kizárólag a tagállamok által ráruházott hatáskörök határain belül járhat el. Ez azt jelenti, hogy minden olyan hatáskör, amelyet a szerződések nem ruháztak át az unióra – így az energiamix részét képező források szabad megválasztása – a tagállamoknál marad.**

Brüsszel tehát nem szólhat bele az energiaforrások megválasztásába, csak az uniós energiapiac megfelelő működésének biztosítása céljából rendelkezik egy szűk jogalkotói hatáskörrel. Azonban annak is fontos elvi korlátot szab, hogy az uniós intézmények kötelesek betartani az energiapolitikai szolidaritás elvét, és szavatolniuk kell az EU-ban az energiaellátás biztonságát. Az Európai Unió Bírósága a C 848/19 P. számú ügyben pont a bizottság ellenében emlékeztetett erre az alapelvre.

Természetesen mindezt az Európai Bizottság is jól tudja, hiszen a korábbi előterjesztéseiben maga is elismerte, hogy a tagállamok szuverenitása kiterjed arra, honnan milyen típusú energiahordozót szállítanak be. Ennek egyik példája az EP és az EUT alig egy éve – a bizottság javaslatára – elfogadott 2024/1788-as irányelve a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, amely kimondta, hogy **„a tagállamoknak továbbra is képesnek kell lenniük arra, hogy saját nemzeti körülményeiket figyelembe véve megtervezzék energiaszerkezetüket”**. De ugyanezen az elven alapul az ezzel egy időben elfogadott 2024/1789-es rendelet is, amely mindenfajta, Oroszországból érkező gázszállítmányra vonatkozó korlátozás alapvető feltételeként írta elő, hogy **az nem zavarhatja a földgáz tagállamok közötti áramlásának működését, és nem áthatja alá sem az unió, sem valamely tagállam ellátásbiztonságát**.

A valótlan jogalap megválasztása melletti másik trükk, hogy Brüsszel már a rendelettervezet tálalását is egy durva hazugságra alapozza: megpróbálja úgy beállítani, mintha az orosz gáz és olaj kitiltása az uniós tagállamok évek óta elfogadott közös politikai célkitűzése lenne. A tervezetről szóló sajtóközleményben ugyanis azt állítja (a tervezetben pedig sejteti), hogy az EU állam- és kormányfői már a 2022 márciusában elfogadott versailles-i nyilatkozatban megállapodtak az orosz energia kivezetéséről.³ Ilyen megállapodást azonban az említett nyilatkozat nem tartalmazott. A valóságban arról alakult ki konszenzus, hogy Európának

³ „EU Leaders agreed on the phase-out of Russian energy in the Versailles Declaration of March 2022.” Forrás: www.ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1504

fokozatosan fel kell számolnia az orosz energiától való **függését**, mégpedig konkrét, a tagállamok ellátásbiztonságát elősegítő energetikai fejlesztések révén. **Tehát szó sem volt az orosz energiahordozók betiltásáról, sem pedig más országoktól való függés kialakításáról.**

Ezt a bizottságnak azért is jól kellene tudnia, mert a saját, 2022. május 18-án a hangzatos RePowerEU néven elfogadott közleményében⁴ még maga is csak az „orosz energiafüggőség csökkentéséről”, illetve az orosz energiaimport „csökkentésére irányuló ambíciójáról” beszélt. Sőt, a teljes importtilalom már csak azért sem merülhetett fel, mert az említett közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban foglalt részletes terv még 2030-ra is csak a „jelentős csökkentés” lehetőségét vetítette előre 300 milliárd euró értékű beruházás árán.⁵ Tegyük hozzá, hogy ezek a beruházások nem valósultak meg, a teljes EU-ban továbbra is 20 százalékot képviselnek a (bevallottan) orosz energiahordozók, így a mostani brüsszeli terv nemcsak hazugságon alapul, de gazdasági értelemben irreális is.

A fentieket összegezve: az Európai Bizottság is tisztában van vele, hogy jogszerűen nem tilthatja ki az olcsó orosz energiaforrásokat az unióból. Ha érvényesül még a jog az Európai Unióban, akkor a javaslata nem is érhet célt. A parlament mellett társjogalkotóként eljáró tanácstól elvárható, hogy megtagadja a minősített többségű döntéshozatalt, amikor ennyire egyértelműen hiányzik annak jogalapja. Ha mégis megszületik a törvénysértő brüsszeli javaslat szerinti rendelet, azt az Európai Unió Bírósága minden valószínűség szerint bármely érintett keresetére megsemmisíti – és itt nem Magyarország lesz az egyetlen felperes.

Úgy látszik azonban, hogy Brüsszel magyarellenes és Európa-ellenes politikai agendájának hajszolása immár minden más szempontot felülír. Emiatt az is a lehetséges forgatókönyvek között szerepel, hogy a tagállamok energiabiztonságát és szuverenitását semmibe vevő importtilalom mondvacsinált okoknál fogva átmegy mind a **tanácson, mind a bíróságon**. Ez nemcsak a **gáz- és üzemanyagárak többszörösére emelkedésével összefüggő gazdasági és szociális következmények miatt lenne sajnálatos, hanem azért is, mert ezzel az uniót működtető bürokraták rövidlátása miatt végletesen felfeslene az a jogi szövedék, amely az előző évtizedekben – az egymás szuverenitását és gazdasági érdekeit kölcsönösen elismerő tagállamok együttműködésének keretét adva – a világ egyik legprosperálóbb térségévé tette az Európai Uniót.**

⁴ Lásd COM(2022) 230 final azonosítójú közlemény. Forrás: www.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0230

⁵ Lásd SWD(2022) 230 final azonosítójú szolgálati munkadokumentum. Forrás: www.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52022SC0230